Lääketeollisuus
Pharma Industry Finland

Helsinki 11.10.2024

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Hanke VM099:00/2023

LÄÄKKEIDEN ALV-KOROTUS LISÄÄ POTILAIDEN JA YHTEISKUNNAN KUSTANNUKSIA

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt asiantuntijalausuntoamme hallituksen esityksestä laeiksi arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta. Hallituksen esityksen mukaan useita nykyiseen 10 %:n alennettuun arvonlisäverokantaan kuuluvia hyödykkeitä kuten lääkkeet siirrettäisiin 1.1.2025 alkaen 14 %:n verokantaan. Lääketeollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta lääkkeiden osalta.

Lääkehoidolla on merkittävä vaikutus ihmisten terveyteen sekä työ- ja toimintakykyyn ja näin ollen laajemmin yhteiskuntaan. Lääkkeet ovat terveydenhuollon merkittävä työkalu, ja yli puolet suomalaisista hankkii vuosittain Kelan sairausvakuutuksesta korvaamia lääkevalmisteita.

Vastaavasti tarpeellisen lääkehoidon käyttämättä jäämisellä voi olla merkittäviä haitallisia seurauksia yksilötasolla, mikä voi johtaa muun muassa terveydenhuollon kustannusten kasvuun ja työkyvyn alenemiseen ja sen myötä tuottavuuden menetyksiin. Vain otetut lääkkeet auttavat, ja hoitamattomuus tulee usein kalliiksi. Terve talous nojaa terveeseen väestöön.

Kuten esityksessä todetaan, lääkkeiden arvonlisäveron korotuksen odotetaan siirtyvän reseptilääkkeiden hintoihin täysimääräisesti, sillä korvattavat reseptilääkkeet kuuluvat sekä tukku- että vähittäishintojen osalta hintasääntelyn piiriin. Lääkkeiden kohdalla myös kysyntäjousto on pientä johtuen niiden luonteesta välttämättömyyshyödykkeinä. Potilas ei voi jättää lääkkeitä hankkimatta ilman haitallisia terveysvaikutuksia, jolloin potilaat voivat joutua tinkimään muusta kulutuksestaan lääkemenoista selvitäkseen.

Hallituksen esityksessä (s. 19) todetaan, että "Kansaeläkelaitos kuitenkin korvaa reseptillä määrättyjen lääkkeiden kustannuksia alkuomavastuun ylittävältä osalta, miltä osin kuluttaja ei kanna kustannusta lääkkeiden hinnannoususta."

Suomessa osasta apteekin toimittamista lääkkeistä voi saada ns. Kela-korvausta: lääkkeet voivat olla peruskorvattavia (korvaus 40 %) tai erityiskorvattavia (korvaus 65 % tai 100 %). Vuonna 2023 apteekeista toimitetuista lääkkeistä noin 40 % oli ei-korvattavia, 45 % kuului alempiin korvausluokkiin ja vain 14 % kuului 100 % korvattaviin lääkkeisiin.

Onkin tärkeää huomata, että veronkorotuksen tuoma kustannusrasite jää tosiasiassa kokonaan Kelan kannettavaksi vain niissä tapauksissa, kun kyse on 100 % korvattavasta lääkevalmisteesta tai potilaan lääkeostojen vuosiomavastuu (626,94 euroa vuonna 2024) on täyttynyt. Kaikissa muissa tapauksissa (korvaus 40 % tai 65 %) potilas maksaa itse merkittävän osan korvattavien lääkkeiden kustannuksista. Potilaan kokonaan maksettavaksi jäävät lisäksi ei-korvattavat lääkkeet ja lääkeostot ennen vuosittaisen alkuomavastuun täyttymistä (HE 129/2024: 1.1.2025 alkaen ehdotettu alkuomavastuu 70 €). Näin ollen arvonlisäveroluokan korotuksella on potilaiden kannalta huomattava ja välitön vaikutus.

Kuten esityksessä todetaan, muutosten vaikutus käytettävissä oleviin tuloihin suhteutettuna on merkittävin alemmissa tulokymmenyksissä. Suomessa pienituloisimmat maksavat terveysmenoja ja lääkekuluja jo nyt paljon suhteessa kokonaiskulutukseensa, ja verotuksen muutos heikentää heidän tilannettaan entisestään.

Lääkkeiden osuus arvioidusta veroluokan muutoksen tuomasta verokertymän kokonaislisäyksestä on merkittävä, 101 miljoonaa euroa eli noin kolmasosa, jos samanaikaista valtion menojen kasvua ei huomioida. Valtion sairausvakuutusmenojen kasvu huomioiden nettovaikutukseksi on arvioitu jäävän vain 52 miljoonaa euroa.

Päätös lääkkeiden siirtämisestä korkeampaan arvonlisäveroluokkaan merkitsee sen hyväksymistä, että yhteiskunnan lääkekustannukset tulevat muutoksen myötä kasvamaan merkittävästi. Valtion budjetissa tulee ehdottomasti huomioida vastaava menolisäys korottamalla sairausvakuutuksen lääkekorvauksiin varattua summaa vastaavasti vuodesta 2025 alkaen.

Lääketeollisuus ry

Anne-Mari Virolainen
toimitusjohtaja

Lääketeollisuus ry
Itämerentori 2, PL 206, 00181 Helsinki | kotipaikka Helsinki | Y-tunnus 0881821-0 | sähköposti etunimi.sukunimi@laaketeollisuus.fi | www.laaketeollisuus.fi
Pharma Industry Finland (PIF) Itämerentori 2, P.O.Box 206, FI-00181 Helsinki, Finland | Domicile Helsinki | Business ID 0881821-0 | E-mail firstname.lastname@pif.fi